

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна
Кафедра міжнародних економічних відносин імені Артура Голікова

В.о. декана факультету міжнародних
економічних відносин та туристичного бізнесу

Гетяна МІРОШНІЧЕНКО

« _____ » 2023 р.

Робоча програма навчальної дисципліни

Сучасний спільний ринок країн ЄС

рівень вищої освіти: **другий (магістерський)**

галузь знань: **29 – Міжнародні відносини**

спеціальність: **292 – Міжнародні економічні відносини**

освітня програма: **Міжнародна та європейська економічна інтеграція**

вид дисципліни: **вибіркова**

факультет: **міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу**

2023 / 2024 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження вченою радою факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

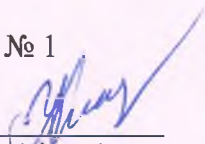
“29” серпня 2023 р., протокол № 1

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ: доктор економічних наук, професор, професор кафедри міжнародних економічних відносин імені Артура Голікова Ігор МАТЮШЕНКО

Програму схвалено на засіданні кафедри міжнародних економічних відносин імені Артура Голікова

Протокол від “28” серпня 2023 року № 1

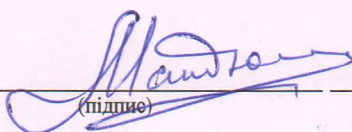
Завідувач кафедри

(підпис)

Надія КАЗАКОВА
(ім'я та прізвище)

Програму погоджено з гарантом освітньої (професійної/наукової) програми (керівником проектної групи) Міжнародна та європейська економічна інтеграція
назва освітньої програми

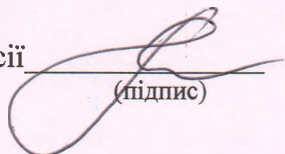
Гарант освітньої (професійної/наукової) програми (керівник проектної групи)
д-р екон. наук, професор, професор кафедри міжнародних економічних відносин імені Артура Голікова

(підпис) Ігор МАТЮШЕНКО
(прізвище та ініціали)

Програму погоджено науково-методичною комісією
факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу
назва факультету, для здобувачів вищої освіти якого викладається навчальна дисципліна

Протокол від “ 29 ” серпня 2023 року № 1

Голова науково- методичної комісії

(підпис)

Лариса ГРИГОРОВА-БЕРЕНДА
(ім'я та прізвище)

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Сучасний спільний ринок країн ЄС» складена відповідно до освітньо-професійної програми «Міжнародна та європейська економічна інтеграція» підготовки магістра за спеціальністю 292 Міжнародні економічні відносини

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Мета викладення навчальної дисципліни – здобуття студентами знань щодо здобуття студентами знань щодо особливостей формування сучасного спільного ринку країн ЄС та місця України в цих процесах.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни є:

- інтегральна компетенція:

ІК. Здатність виявляти та розв'язувати складні задачі і проблеми, генерувати нові ідеї у сфері міжнародних економічних відносин, та/або під час навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог

- формування наступних загальних компетентностей:

ЗК2. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК3. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК4. Здатність працювати в команді.

ЗК5. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

- формування наступних спеціальних (фахових) компетентностей:

ФК1. Здатність приймати обґрунтовані рішення щодо налагодження міжнародних економічних відносин, поглиблення міжнародної економічної інтеграції на всіх рівнях їх реалізації.

ФК2. Здатність визначати й оцінювати глобальні проблеми сучасності, аналізувати світові інтеграційні процеси та визначати їх компаративні переваги.

ФК3. Здатність аналізувати моделі розвитку національних економік, розробляти та оцінювати експортні стратегії країни із застосуванням навичок сучасної економічної дипломатії та адвокації інтересів вітчизняних підприємств на європейських ринках в умовах асоціації України з ЄС.

ФК7. Здатність аналізувати й оцінювати геоекономічні стратегії країн ЄС і України з позиції національних економічних інтересів, визначати смарт-спеціалізацію регіонів і оцінювати практичні аспекти реалізації Угоди про асоціацію України з ЄС.

ФК8. Здатність прогнозувати тенденції розвитку міжнародних ринків з урахуванням міжнародних логістичних операцій та особливостей реалізації Угоди про асоціацію України з ЄС.

ФК9. Здатність до самонавчання, підтримки належного рівня знань, готовність до опанування знань нового рівня, підвищення своєї фаховості та рівня кваліфікації.

1.3. Кількість кредитів 3.

1.4. Загальна кількість годин 90.

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
Вибіркова	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
1-й	1-й
Семестр	
2-й	2-й
Лекції	
12 год.	0
Практичні, семінарські заняття	
12 год.	0
Лабораторні заняття	
Не передбачені	0
Самостійна робота	
66 год.	0
Індивідуальні завдання	
Не передбачені	-

1.6. Заплановані результати навчання.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми здобувачі мають досягти наступних результатів:

ПРН1. Мати необхідні для професійної діяльності знання та навички з ділових комунікацій у сфері міжнародних економічних відносин, міжнародної та європейської економічної інтеграції, а також ефективно спілкуватися на професійному та соціальному рівнях, включаючи усну та письмову комунікацію іноземною мовою/іноземними мовами.

ПРН4. Приймати обґрунтовані рішення з проблем міжнародних економічних відносин, міжнародної та європейської економічної інтеграції за невизначених умов і вимог.

ПРН5. Оцінювати ступінь складності завдань при плануванні діяльності та опрацюванні її результатів.

ПРН8. Досліджувати й аналізувати моделі розвитку національних економік, розробляти та оцінювати експортні стратегії України із застосуванням навичок сучасної економічної дипломатії в умовах міжнародної інтеграції.

ПРН13. Ідентифікувати зміни кон'юнктури ринків з урахуванням особливостей міжнародних логістичних операцій.

ПРН14. Презентувати результати власних досліджень шляхом підготовки наукових публікацій і апробацій на наукових заходах.

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Тема 1. Криза ЄС та сценарії її подолання

Чинники кризових явищ євроінтеграції. Можливі наслідки кризових процесів ЄС. Реформування інституційної структури ЄС. Оцінки перспектив євроінтеграції та ЄС.

Тема 2. Реформування економічної та валютної політики ЄС

Завершення формування Економічного і валютного союзу. Формування Банківського союзу. Створення Союзу ринків капіталу. Утворення Фіскального союзу. Утворення комунітарних механізмів узгодження макроекономічної політики (Економічний союз).

Тема 3. Складові формування Єдиного ринку країн ЄС

Єдиний ринок. Конкуренція. Підприємництво. Оподаткування. Митна діяльність. Зовнішня торгівля. Захист прав споживачів. Бюджет. Громадянство і зайнятість.

Тема 4. Євроінтеграція України в умовах війни: стан, перспективи, виклики

Рух України до ЄС: зовнішні і внутрішні фактори. Євроінтеграція: чинник російської агресії. Консолідація підтримки державами ЄС Євроінтеграції України в умовах війни.

Оновлення Угоди про асоціацію і перспективи відносин Україна-ЄС. Статус кандидата: переваги, можливості, виклики. Економічне партнерство Україна-ЄС — складова спільного протистояння російській агресії. Висновки і пропозиції.

Тема 5. Україна-ЄС: деякі напрями секторальної інтеграції

Торгівля товарами: торгівля товарами під час війни; технічні бар'єри в торгівлі; сільське господарство та розвиток сільських територій.

Торгівля послугами: транспорт; електронна комерція та поштові послуги; енергетика; цифрові послуги; перелік директив ЄС, положення яких мають бути втілені в українському законодавстві, що регулює банківський сектор. Висновки і пропозиції.

Тема 6. Новий етап руху України до ЄС: кандидатський статус і перспективи Євроінтеграції

Деякі аспекти кандидатського статусу. Стан виконання рекомендацій Єврокомісії. Процес імплементації Угоди про асоціацію Україна-ЄС. Подальший шлях до євроспільноти: особливості, виклики, перспективи. Висновки і пропозиції

3. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	Усього	у тому числі					Усього	у тому числі				
го		л	п	лаб	інд	ср		ого	л	п	лаб	інд
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Тема 1. Криза ЄС та сценарії її подолання	15	2	2			11						
Тема 2. Реформування економічної та валютної політики ЄС	15	2	2			11						
Тема 3. Складові формування Єдиного ринку країн ЄС	15	2	2			11						
Тема 4. Євроінтеграція України в умовах війни: стан, перспективи, виклики	15	2	2			11						
Тема 5. Україна-ЄС: деякі напрями секторальної інтеграції	15	2	2			11						
Тема 6. Новий етап руху України до ЄС: кандидатський статус і перспективи Євроінтеграції	15	2	2			11						
Усього годин	90	12	12			66						

4. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Криза ЄС та сценарії її подолання	2
2	Реформування економічної та валютної політики ЄС	2
3	Складові формування Єдиного ринку країн ЄС	2
4	Євроінтеграція України в умовах війни: стан, перспективи, виклики	2
5	Україна-ЄС: деякі напрями секторальної інтеграції	2
6	Новий етап руху України до ЄС: кандидатський статус і перспективи євроінтеграції	2
	Разом	12

5. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин	
		денна	
1	Тема 1. Криза ЄС та сценарії її подолання <i>Завдання:</i> ознайомитися з лекційним матеріалом та рекомендованою літературою, бути готовими відповідати на усні запитання за навчальними питаннями практичного заняття; дослідити різновиди інтеграції, а також охарактеризувати основні ознаки кризи ЄС та сценарії її подолання.	11	
2	Тема 2. Реформування економічної та валютної політики ЄС <i>Завдання:</i> надати характеристику напрямів реформування економічної та валютної політики ЄС	11	
3	Тема 3. Складові формування Єдиного ринку країн ЄС <i>Завдання:</i> визначити основні складові формування Єдиного ринку країн ЄС	11	
4	Тема 4. Євроінтеграція України в умовах війни: стан, перспективи, виклики <i>Завдання:</i> проаналізувати особливості євроінтеграція України в умовах війни: стан, перспективи, виклики	11	
5	Тема 5. Україна-ЄС: деякі напрями секторальної інтеграції <i>Завдання:</i> ознайомитися з лекційним матеріалом та рекомендованою літературою, бути готовими відповідати на усні запитання за навчальними питаннями практичного заняття; проаналізувати деякі напрями секторальної інтеграції ЄС та України	11	
6	Тема 6. Новий етап руху України до ЄС: кандидатський статус і перспективи євроінтеграції <i>Завдання:</i> визначити особливості кандидатського статусу України та перспективи її євроінтеграції на сучасному етапі	11	
	Разом	66	

6. Індивідуальні завдання

Не передбачені

7. Методи навчання

Лекція як поєднання словесних, наочних, індуктивних, дедуктивних, пояснювально-ілюстративного методів навчання, бесіди, дискусії.

Практичне навчання як поєднання методу кейсів, проблемного підходу, евристичного, дослідницького та проектного методів.

Застосування інтерактивних засобів навчання через використання навчальних платформи LMS Moodle та її можливостей, зокрема: інтерактивні технології кооперативного навчання, інтерактивні технології колективно-групового навчання, технології ситуативного моделювання, технології опрацювання дискусійних питань, робота в малих групах, діалог, синтез думок, спільний проект, пошук інформації, коло ідей, мозковий штурм, case-метод, метод визначення позиції, відстоювання заданої позиції, порівняння альтернативних позицій, дискусія, дебати.

8. Методи контролю

Поточний контроль (засвоєння окремих тем) на практичних заняттях проводиться у формі усного опитування або письмового експрес-контролю, а також у формі виступів здобувачів із доповідями при обговоренні навчальних питань.

При вивченні кожної теми проводиться поточний контроль у формі усного опитування та виступів здобувачів із заздалегідь визначених питань.

Критеріями оцінювання знань за поточний контроль є успішність освоєння знань та набутих навичок на лекціях та практичних заняттях, що включає здатність здобувача засвоїти категорійний апарат, навички узагальненого мислення, логічність та повноту викладання навчального матеріалу, навички творчо підходити до вирішення поставлених завдань, активність роботи на практичних заняттях, рівень знань за результатами опитування на практичних заняттях, самостійне опрацювання тем.

За виступ на семінарському та практичному заняттях можна отримати від 1 (доповнення або уточнення після виступу іншого здобувача) до 5 (розгорнутий аналіз питання із залученням даних наукових статей, статистичних матеріалів і т.д.) балів.

Поточний контроль самостійної роботи здобувачів проводиться у формі підготовки відповідей за навчальними питаннями теми, підготовки доповідей, презентацій доповідей (в тому числі за результатами групової роботи).

Підсумковий семестровий контроль здійснюється під час проведення **екзамену**. Загальна кількість балів за успішне виконання завдань **екзаменаційної роботи** – 40. Час виконання – до 80 хвилин. **Екзаменаційний білет** складається з п'яти теоретичних питань. Кожне питання оцінюється по 8 балів.

За бажанням (та за згодою викладача) здобувач має можливість обрати тестову форму завдання (білет містить 20 тестових завдань, здобувач одержує 2 бали за кожну вірну відповідь).

УВАГА! У разі використання заборонених джерел здобувач на вимогу викладача залишає аудиторію та одержує загальну нульову оцінку (0).

У разі настання / подовження дії **обставин непоборної сили** (в тому числі запровадження жорстких карантинних обмежень в умовах пандемії з заборонаю відвідування ЗВО) здобувачам вищої освіти денної форм навчання надається можливість **скласти екзамен в тестовій формі** (білет містить 20 тестових завдань, здобувач одержує 2 бали за кожну вірну відповідь) **дистанційно на платформі Moodle** в дистанційному курсі «Сучасний спільний ринок країн ЄС» <https://moodle.karazin.ua/course/view.php?id=6470>

Сумарна кількість рейтингових балів за вивчення дисципліни за семестр розраховується як сума балів, отриманих за результатами поточного контролю та балів, отриманих за результатами підсумкового семестрового контролю. Максимальна сума балів за семестр складає 100 балів.

9. Схема нарахування балів

Для підсумкового семестрового контролю при проведенні екзаменаційної роботи максимальні значення оцінювання діяльності студента при вивченні навчальної дисципліни (денна форма навчання)

Екзамен (2 семестр)

Поточне тестування та самостійна робота						Підсумковий семестровий контроль (екзамен)	Сума
Поточний контроль							
T1	T2	T3	T4	T5	T6	40	100
60 (мінімум - 30)							

T1, T2 ... T5 – теми

Студент допускається до підсумкового семестрового контролю, якщо за результатами поточного контролю він набрав не менше 30 балів.

Максимальна сума балів за екзаменаційну роботу складає **40 балів**.

Розрахункова шкала для проведення підсумкового контролю здобувачів:

Кількість балів	Критерії оцінювання
35-40	Здобувач цілком і всебічно розкрив усі питання, вільно оперує поняттями і термінологією, демонструє глибокі знання джерел, має власну точку зору стосовно відповідних питань і може аргументовано її доводити.
29-34	Здобувач достатньо повно і всебічно розкрив усі питання, вільно оперує термінологією і поняттями, демонструє знання джерел, має власну точку зору стосовно відповідних питань і може аргументовано її доводити.
18-28	Здобувач розкрив питання у загальних рисах, але спостерігаються деякі упущення при відповіді на питання. Обґрунтування неточні і не підтверджуються достатньо обґрунтованими доказами.
10-17	Здобувач розкрив питання у загальних рисах, розуміє їхню сутність, намагається робити висновки, але при цьому слабо орієнтується в джерелах, припускається грубих помилок, матеріал викладає нелогічно.
0-9	Здобувач не в змозі дати відповідь на поставлені запитання, відповідь або неправильна, або він не розуміє суті питання. Не ознайомлений з джерелами, не може робити висновків.

Відповідно, максимальна кількість набраних балів з дисципліни складає **100 балів**.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка
	для чотирирівневої шкали оцінювання
90 – 100	відмінно
70-89	добре
50-69	задовільно
1-49	незадовільно

10. Рекомендована література

Основна література:

1. Європейська інтеграція : навч. посібн. / за ред. М. І. Макаренка, Л. І. Хомутенко. Київ: Центр учбової літератури, 2016. 344 с.
2. Європейський Союз: навч. посіб. / [А. О. Бояр (кер. авт. кол.), Н. П. Карпчук, Н. І. Романюк та ін.] ; за ред. А. О. Бояра, С. В. Федонюка. Київ: ФОП Маслаков, 2020. 600 с.
3. Грінгард С. Інтернет речей / пер. з англ. Харків: Клуб сімейного дозвілля, 2018. 176 с.
4. Дугінець Г. В. Глобальні ланцюги вартості: монографія. Київ: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2018. 412 с.
5. Іто Дж., Хау Дж. Передбачення: що нам готує найближче майбутнє / пер. з англ. Харків: Віват, 2018. 352 с.
6. Матюшенко І. Ю. Перспективи розвитку конвергентних технологій в країнах світу й Україні для вирішення глобальних проблем: моногр. Харків: ФОП Лібуркіна Л. М., 2017. 448 с.
7. Родченко В. Б. Глобальні орієнтири просторового розвитку в сучасних умовах: виклики для України. *Соціальна економіка*. 2018. 5. С. 50–61.
8. Росс А. Індустрії майбутнього / пер. з англ. Київ: Наш формат, 2017. 320 с.
9. Роуз Д. Дивовижні технології. Дизайн та Інтернет речей / пер. з англ. Харків: Клуб сімейного дозвілля, 2018. 336 с.
10. Специфіка європейської економічної інтеграції України в умовах асоціації з ЄС та нової промислової революції : монографія / кол. авторів ; за ред. І. Ю. Матюшенка. Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2023. 408 с.

Додаткова література:

11. A Digital Single Market Strategy for Europe, COM (2015) 192 final. European Commission, 2015. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52015DC0192&from=EN>
12. Digitising European Industry - Reaping the full benefits of a Digital Single Market. COM (2016) 180 final. European Commission, 2016. URL: <https://ec.europa.eu/transparency/regdoc/rep/1/2016/EN/1-2016-180-EN-F1-1.PDF>
13. Directorate-General for Neighbourhood and Enlargement Negotiations (DG NEAR). URL: https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/about/directorate-general_en
14. Education and Training Monitor 2019. Country reports, factsheets and infographics. URL: https://ec.europa.eu/education/policies/et-monitor-2019-reports-factsheets-infographics_en
15. Education and Training 2020 (ET 2020). URL: https://ec.europa.eu/education/policies/european-policy-cooperation/et2020-framework_en
16. EU Blue Economy Report. 2019. Publications Office of the European Union. European Commission. Luxembourg, 2019. URL: <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/676bbd4a-7dd9-11e9-9f05-01aa75ed71a1/language-en/format-PDF>
17. EUROPE 2020: A strategy for smart, sustainable and inclusive growth. COM (2010) 2020. European Commission, 2010. URL: <https://ec.europa.eu/eu2020/pdf/COMPLET%20EN%20BARROSO%20%20%20007%20-%20Europe%202020%20-%20EN%20version.pdf>
18. European Agricultural Fund for Rural Development (EAFRD). URL: https://ec.europa.eu/regional_policy/en/policy/what/glossary/e/european-agricultural-fund-for-rural-development

19. European Commission Working Papers. 2014. URL: http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/work/2014_01_new_urban.pdf
20. European Maritime and Fisheries Fund (EMFF). URL: <https://ec.europa.eu/easme/en/european-maritime-and-fisheries-fund-0>
21. European Regional Development Fund (ERDF). URL: https://ec.europa.eu/regional_policy/en/funding/erdf/
22. European Semester (ES). URL: <https://www.easpd.eu/en/content/european-semester>
23. European Social Fund (ESF). URL: https://ec.europa.eu/regional_policy/en/funding/social-fund/
24. European Structural and Investment (ESI) Funds. URL: https://ec.europa.eu/regional_policy/en/funding/
25. European Union Solidarity Fund (EUSF). URL: https://ec.europa.eu/regional_policy/en/funding/solidarity-fund/
26. Instrument for Pre-Accession Assistance (IPA). URL: https://ec.europa.eu/regional_policy/en/funding/ipa/
27. Instrument for Structural Policies for Pre-Accession (ISPA). URL: https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/policy/glossary/terms/ispa_en
28. IPA 2007-2013 (IPA I). URL: https://cfd.finance.gov.mk/?page_id=3068
29. IPA 2014-2020 (IPA II). URL: https://cfd.finance.gov.mk/?page_id=2863
30. Joint Research Centre (JRC). URL: https://ec.europa.eu/info/departments/joint-research-centre_en
31. JRC RIS3 Support to Lagging Regions. URL: <https://ec.europa.eu/jrc/sites/jrcsh/files/i5.pdf>
32. Kharkiv IT Research: report. URL: <https://www.slideshare.net/ITcluster/kharkivresearchreport-118970190>
33. Knowledge for Growth: European Issues and Policy Challenges. URL: http://ec.europa.eu/invest-in-research/pdf/download_en/knowledgeforgrowth_bat.pdf
34. UNCTAD. Global Value Chains and Development: Investment and Value-Added Trade in the Global Economy. UNCTAD, 2023. URL: https://unctad.org/en/PublicationsLibrary/diae2023d1_en.pdf
35. Why Smart Cities still aren't working for us after 20 years. And how we can fix them. URL: <https://theurbantechnologist.com/2016/02/01/why-smart-cities-still-arent-working-for-us-after-20-years-and-how-we-can-fix-them/>

Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

36. Комітет Верховної Ради України з питань інтеграції з ЄС. URL: <http://comeuroint.rada.gov.ua/>
37. Офіс Віце прем'єрки з питань європейської та євроатлантичної інтеграції. URL: https://www.facebook.com/UA.EU.NATO/?__tn__=kC-R&eid=ARBqBBsxTnAr0VR_gz2k-THIGj_Dt-TH6J5JVVEeqMPRvQKmv39abu7-1u3zSZ-C8WHQ8ycTcrchHbxq&hc_ref=ARQwge65k6rI4zJi6sE2_3eEv9zgmUsKNyGmxOL-kROBTNKfqORsmIKUVMiAGpOJu4&fref=nf
38. Урядовий офіс координації європейської та євроатлантичної інтеграції. URL: https://www.facebook.com/goeei.ua/?__tn__=kCH-R&eid=ARDnX1-v8IHVgM3FjVJVfUrxUaqnxA44-i4HaazTF4KDQdhssL4h-2P64TZuLoUiipYEwrXpFAWhqeYR&hc_ref=ARQqkRS85IHP19jMwxtcqtKLw2GCenZCLUmU6pH7UA4QKigBIVQfscZmri36L433wNM&fref=nf
39. Євроінтеграційний портал України. URL: <http://eu-ua.org/novyny/>

40. Євроінтеграційний дайджест/ URL:
<https://mail.google.com/mail/u/0/#inbox/FMfcgxwJXpLHxnXgkVzfQTMtJvDbvqzq>
41. Матюшенко І.Ю. Дистанційний курс «Сучасний спільний ринок країн ЄС»
[Електронний ресурс] – Режим доступу:
<https://moodle.karazin.ua/course/view.php?id=6470>